

Přednáška - Suhotra Swami

Šrímad Bhágavatam 2.7.20-21, Praha 23.5.1992

Téma: Inkarnace Manuů

*cakram ca dikṣv avihatam daśasu sva-tejo
manvantareṣu manu-vaṁśa-dharo bibharti
duṣṭeṣu rājasu damam vyadadhāt sva-kīrtim
satye tri-prṣṭha uśatīm prathayaṁś caritrah*

cakram—Sudaršana-cakra Pána; *ca*—jakož i; *dikṣu*—do všech směrů; *avihatam*—aniž by mu bylo zabráněno; *daśasu*—deset stran; *sva-tejah*—osobní síla; *manvantareṣu*—v různých inkarnacích Manua; *manu-vaṁśa-dharah*—jako potomek dynastie Manua; *bibharti*—vládne nad; *duṣṭeṣu*—ničemům; *rājasu*—na krále tohoto typu; *damam*—pod vlivem; *vyadadhāt*—vykonal; *sva-kīrtim*—osobní sláva; *satye*—na planetě Satyaloka; *tri-prṣṭhe*—tři planetární systémy; *uśatīm*—slavný; *prathayan*—ustanovil; *caritrah*—rysy.

Ve Své inkarnaci Manua se Pán stal potomkem Manuovy dynastie a vládl ničemným králům, které si podmanil Svým mocným diskem. Byl nepřemožitelný za všech okolností a sláva Jeho vlády se rozšířila po všech třech lokách a ještě výše; dokonce až na Satyaloku, nejvyšší planetární systém ve vesmíru.

VÝZNAM: O inkarnacích Manua jsme se již zmínili v prvním zpěvu. V jednom dni Brahmy žije čtrnáct Manuů, kteří se střídají jeden za druhým. Tímto způsobem se vystřídá 420 Manuů v jednom měsíci Brahmy a 5040 Manuů v jednom roce Brahmy. Brahmā žije sto let a to znamená, že v životě jednoho Brahmy se vystřídá 504 000 Manuů. Existuje také nespočetně mnoho Brahmů a ti všichni žijí pouze po dobu jednoho výdechu Mahā-Viṣṇua. Můžeme si tedy představit, kolik inkarnací Nejvyššího Pána působí ve všech hmotných světech, které tvoří pouze jednu čtvrtinu celkové energie Nejvyšší Osobnosti Božství. Inkarnace Manua trestá všechny ničemné vládce různých planet stejnou silou, jakou má Nejvyšší Osobnost Božství, trestající ničemy Svým diskem. *Manvantara-avatārové* šíří transcendentální slávu Pána.

*dhanvantariś ca bhagavān svayam eva kīrtir
nāmnā nṛṇām puru-rujām ruja āśu hanti
yajñe ca bhāgam amṛtāyur-avāvarundha
āyusya-vedam anuśāsty avatīrya loke*

dhanvantariḥ—inkarnace Boha jménem Dhanvantari; *ca*—a; *bhagavān*—Osobnost Božství; *svayam eva*—Sám Osobně; *kīrtiḥ*—zosobněná sláva; *nāmnā*—jménem; *nṛṇām puru-rujām*—nemocných živých bytostí; *rujah*—nemoci; *āśu*—velice brzy; *hanti*—léčí; *yajñe*—v oběti; *ca*—také; *bhāgam*—podíl; *amṛta*—nektar; *āyuh*—délka života; *ava*—z; *avarundhe*—získává; *āyusya*—délky života; *vedam*—poznání; *anuśāsty*—usměřňuje; *avatīrya*—inkarnující; *loke*—ve vesmíru.

Pán ve Své inkarnaci Dhanvantariho velice rychle léčí nemoci věčně nemocných živých bytostí jednoduše svojí zosobněnou slávou a pouze díky němu mají polobozi dlouhý život. Nejvyšší Osobnost Božství je tak věčně oslavována. Vymohl si také podíl z obětí a je to on, kdo ve vesmíru zavedl lékařskou vědu neboli poznání o lékařství.

VÝZNAM: Jak je řečeno na počátku *Śrīmad-Bhāgavatamu*, vše emanuje z prvotního zdroje, Osobnosti Božství. V tomto verši se tedy dozvídáme, že lékařskou vědu či poznání o lékařství zavedl také Pán ve své inkarnaci Dhanvantariho, a toto poznání je tudíž zaznamenáno i ve *Vedách*. *Vedy* jsou zdrojem veškerého poznání, a proto obsahují i poznání o lékařské vědě, které slouží k dokonalému vyléčení nemocí živé bytosti. Vtělená živá bytost je nemocná už samotnou stavbou svého těla. Tělo je symbolem nemocí. Nemoci mohou být různých druhů, ale musí existovat, stejně jako pro každého existuje zrození a smrt. Milostí Osobnosti Božství jsou však nejen vyléčeny nemoci těla a mysli, ale také duše je vysvobozena ze stálého koloběhu zrození a smrti. Pán se také nazývá *bhavauśadhi* neboli „zdroj vyléčení z nemoci hmotné existence“.

Śrīla Suhotra Swami: Dnes v rámci čtení o *manvantarech* (*avatārech*) budeme číst z další publikace, která se jmenuje *Satvata-tantra*. Zde najedeme další detaily o *manvantarech* a také je tam podrobný popis Dhanvantariho. Jeden z významných Manuů se jmenuje Vibhu. Jedná se o inkarnaci Pána, který se narodil jako syn *brāhmaṇy* Vedaśiṛṣa, jeho matkou byla Tuśiladevī. Zde je řečeno, že byl velkým *brahmacārīnem* a svým příkladem *brahmacārīna* vykonal velký příklad pro celý vesmír. Dalším významným Manuem, o kterém je v śāstrach zmínka se jmenuje Satyasena, on byl synem Dharmy a přítelem krále Indry. Zničil mnoho Yakšů a Rākṣasů. Čtvrtým *manvantarem* se stal Hari. On je formou Pána, který osvobodil slona Gajendru, každý z vás myslím viděl obrázek. Ta osobnost která zabila krokodýla a vysvobodila Gajendru je *manvantara*, který se jmenuje Hari. Dalším Manuem se stal Vaikuṇṭha, který byl také znám jako nejlepší mezi *brāhmaṇy*. Vyjevil také duchovní svět poté, co si Lakṣmīdevī přála tento duchovní svět vidět. Další Manu se jmenuje Ajita, Ajita je formou Pána, který zařídil stloukání oceánu mléka.

Vzpomínáte všichni na příběh, jak polobozi a démoni si přáli mít nektar a proto se obrátili na Pána. Víme, že Pán doporučil, aby byla hora Mandara uložena na dno oceánu mléka a aby král hadů Vasuki byl kolem ní otočen a tímto způsobem se dalo pomoci té hory stloukat. Když tedy položili tuto obrovskou horu do oceánu mléka, tak se potopila. Ani démoni ani polobozi nebyli schopni tuto horu znovu zdvihnout. Tento stejný Pán Ajita se zjevil ve formě želvy, která potom tuto obrovskou horu ze dna oceánu znovu vyzdvihla na hladinu. Stloukání oceánu mléka způsobilo, že se zjevilo velice mnoho zvláštních a neobyčejných bytostí. Nakonec se zjevil i Dhanvantari, o kterém je zmínka i v dnešním druhém verši. Zjevil se tedy z tohoto oceánu mléka a ve své ruce držel nádobu s *amṛtou*, s nektarem. A za účelem toho, aby demony ošálil a nedostali *amṛtu*, se zjevil ve své podobě Mohiṇi. Máme zde také informace o Manuech, na které ještě budeme čekat než přijdou v budoucnosti. Příští *manvantara* bude pod vládou Manua, který se jmenuje Sarvabhama. Je synem Sarasvatīdevī a velkého *brāhmaṇy* Dharmagupty. Velký Manu Sarvabhama odebere veškeré vlastnictví a bohatství od Indry a předá je Balimu Mahārājovi, který žije na Pataloce. Následující *manu* se bude jmenovat Ṛṣabha. Bude velkým přítelem Indry a toho času bude mít Indra jméno Adbhuta. Systém je takový, že jakmile se změní Manu, změní se s ním také veškerí vládci vesmíru jako je Indra, Candra atd. což znamená, že zjevení Manua také způsobuje různé změny ve vedení vesmírného zřízení a polobohů. V další *manvantře* se Pán stane Visvakṣenou a stane se přítelem Indry, jehož jméno bude Śambhu. A uspořádá obrovskou armádu, která potom zabije všechny ve jménu polobohů. Další *manu* bude Dharmasetu. Potom přijde Svathama. Poté přijde Jogeśvar. Je řečeno, že Jogeśvara prostřednictvím své mystické síly vyjeví neomezenou podobu.

Śrīla Prabhupāda vysvětluje ve svém komentáři, že během života Brahmy existuje více než 500 000 různých Manuů. Jedná se pouze o jeden vesmír a lze si tedy snadno představit, kolik Manuů existuje po celém stvoření. Śrīla Prabhupāda často používal příkladu nesčetných inkarnací Manuů, aby tímto způsobem poukázal na neomezenost Nejvyšší Osobnosti Božství. Když se před pěti sty lety zjevil Śrī Caitanya Mahāprabhu a vrátil se z Gaji zpět do Navadvīpu, všichni si všimli jeho úplné proměny. Změnil se od té doby, co dostal od Īśvara Candry v Gaji Hare Kṛṣṇa

mahāmantru. V té době se všichni *vaiṣṇavové* v Navadvīpu seskupili okolo Caitanyi Mahāprabhua. Na začátku Ho považovali za nejvýznamnějšího *vaiṣṇavu* mezi všemi *vaiṣṇavy* v Navadvīpu. Samozřejmě Śrī Caitanya Mahāprabhu se takto světu ukazuje jako nejlepší mezi oddanými. Śrī Caitanya Mahāprabhu chodil každý večer do domu Śrīvāse Pandita s ostatními *vaiṣṇavy* a vedl tam *kīrtany*. Během těchto *kīrtanů* projevoval Śrī Caitanya Mahāprabhu neuvěřitelné symptomy extáze. Jednoho památného dne během *kīrtanu* najednou Śrī Caitanya Mahāprabhu vystoupil na oltář v domě Śrīvāse Pandita. Śrīvās Pandit měl veliký oltář na kterém se nacházelo mnoho různých Božstev současně s různými *śālagrām śīlāmī*, což jsou Božstva. Je řečeno, že Śrī Caitanya Mahāprabhu všechny tyto božstva jednoduše odstrčil stranou a sedl si na Jejich místo a pohroužil se do extatického stavu, který trval mnoho hodin. Vlastně se jednalo o jednu celou noc a celý den. A když takto seděl na oltáři, projevil veškeré podoby Boha, které v tomto vesmíru existují. Projevil podobu Nārāyaṇa se čtyřmi pažemi. Projevil podobu Pána jako napůl lev a napůl člověk Nṛsimhadeva. Projevil podobu Pána Buddha a Pána Kalkiho a také projevil podoby těchto Manuů, jakož i všechny inkarnace o kterých je ve *Śrīmad-Bhāgavatamu* zmínka. Tehdy všichni pochopili opravdovou totožnost Śrī Caitanyi Mahāprabhua, že On je Nejvyšší Osobnost Božství. On je zdrojem všech podob *avatārů*, a není nikým jiným než Śrī Kṛṣṇou. Po této zábavě vyjevení všech těchto podob Pána, při kterých měl Śrī Caitanya Mahāprabhu stále zavřené oči, je náhle otevřel a požádal, aby všichni *vaiṣṇavové* k Němu přistoupili a přijali od Něj požehnání. A když k Němu přistupovali, Pán jim říkal, jak je vysvobodil z různých neštěstí během jejich života.

Například Śrīvāsovi Thākurovi připomněl, jak ho zachránil z jisté smrti, když mu bylo pouhých šestnáct let. Śrīvās Thākur toho času byl už starší pán a Śrī Caitanyovi Mahāprabhuovi nebylo ještě ani dvacet let, což znamená, že Śrī Caitanya Mahāprabhu připomněl Śrīvāsovi věci, které se staly ještě předtím, nežli se Śrī Caitanya narodil. Když Śrīvāsovi Thākurovi bylo pouhých šestnáct let, byl velice neobezřetný. Mladí jsou v tomto věku také trochu divocí. Protože se narodil v rodině *brāhmaṇů*, nebyl Śrīvās Thākur zaměstnán věcmi, kterými se zaměstnáváme v dnešní době. Znamená to však, že v té době nebral věci velmi vážně. Myslel si, že je prostě *brāhmaṇou*, mladým *brāhmaṇou*, a proto je všechno v pořádku. Jedné noci však měl sen, ve kterém mu bylo zjeveno, že za rok zemře. Když pak o tomto velice zvláštním snu uvažoval, velice zvažněl a začal zpívat svaté jméno Pána. Studoval písma ve kterých jsou zmínky o Pánovi. A tímto způsobem se z něho stal velice vážný a vážený *vaiṣṇava*. A neodkládal žádné ze svých tužeb do budoucnosti v hmotných věcech, protože věděl velmi dobře, že za rok opustí tělo. Poslední den jeho života se rozhodl opustit tento svět při poslechu *Śrīmad-Bhāgavatamu*.

Vypravil se tedy do *āśramu* velkého pandita, který se jmenoval Devananda. Devananda byl právě zaměstnán recitací *Śrīmad-Bhāgavatamu* svým žákům. Śrīvās Thākur se tam posadil a za určitou dobu prostřednictvím poslechu *Śrīmad-Bhāgavatamu* upadl do hluboké extáze. Během této extáze pocítil, že veškeré jeho vzduchy, které cirkulují v těle byly najednou zablokovány. Když se *prāṇa*, tedy vzduch v těle zablokuje, znamená to, že nastal čas opustit tělo. U vytržení s myšlenkou Kṛṣṇy tímto způsobem Śrīvās Thākur vnikl do hluboké extáze. To bylo předurčení jeho smrti. Náhle se však stal zázrak. Nadduše která byla v jeho těle předurčila tento stav a obnovila funkce jeho *prāṇy*. Současně vnikla do jeho těla *sakti*, neboli síla Nārady Muniho. Śrīvās Thākur potom procítl ze svého bezvědomého stavu a byla to úplně změněná osobnost. Jak každý z vás jistě ví a vidíme to na obrázcích Pañca-tattvy, Śrīvās Ācārya je inkarnací Nārady Muniho a způsob jakým se stal inkarnací Nārady Muniho byl právě popsán v tomto příběhu. Śrī Caitanya Mahāprabhu tedy připomenul Śrīvāsovi Panditovi tento příběh, o kterém v podstatě nikdo jiný nemohl vědět. Śrīvās Pandit byl nesmírně šťasten, že Pán jeho života se právě zjevil v jeho domově.

Zde je také řečeno, že ve své inkarnaci Dhanvantariho přinesl Pán lékařskou vědu lidstvu. Śrī Caitanya Mahāprabhu však přinesl lék, který je ještě mnohem lepší než lékařská věda, kterou přinesl Dhanvantari, to je výrok Śrīly Bhaktivinody Thākura. Všichni trpíme velice zlou nemocí na

kteřou neexistuje žádný lék. Této nemoci se říká *māyā*. Dnešní lékaři nic o této nemoci ani nevědí. Všechny nemoci na světě jsou vlastně aspektem této původní nemoci. Śrīla Prabhupāda jednou dokonce řekl, že veškeré omamné látky na světě včetně alkoholu, LSD, marihuany a podobně jsou všechno jenom kapička obrovského oceánu omamné látky, které se říká *māyā*. Naší základní nemocí je skutečnost, že se ztotožňujeme s tímto tělem. Tělo je samo o sobě dočasné, což znamená že zmizí vlivem specifických aspektů. Tady je jedno tělo, zemře možná na rakovinu, tady je další tělo, zemře na AIDS. Vědci a lékaři se snaží vynalézt nějaký lék kterým vyléčí rakovinu, AIDS a jiné neduhy. Avšak skutečnost je taková, že tělo musí zemřít. Proto také musíme trpět. Zde je tedy lék proti tomuto utrpení. Caitanya Mahāprabhu říká: „sestoupil jsem a přinesl jsem lék, kterým lze vyléčit nemoc *māyā*“. Tento lék je *harināma mahāmantra*. Tento lék způsobuje, že jsme schopni přetnout naše věčné spojení s hmotným tělem.

To je význam slova věčně podmíněný – *nitya-baddha*. Už od věčných časů jsme připoutáni k tomuto opakovanému ztotožňování se k tělesným schránkám. Když kráčíme po dvou nohách myslíme si, že toto tělo je vše. Když běháme po čtyřech tak si také myslíme že toto je život. Když běháme po šesti, tak si také myslíme, že toto je život. Když běháme po osmi, tak si také myslíme toto je život. Když se plazíme po zemi, když nemáme vůbec žádné nohy, tak si také myslíme to je život, to je existence. Ācāryové tedy říkají, že začátek tohoto tělesného ztotožňování nelze určit a proto se také jmenujeme *nitya-baddha*, věčně podmíněné duše. Jak se můžeme z tohoto věčného podmínění dostat? Zejména osoby jako jsme my, které se narodili v tak nízkém vědomí?

Skutečnost je však taková, že jsme měli to štěstí, že jsme dostali tento lék - *harinām*. A proto se stala velkolepá změna v našem vědomí. Tato změna je srovnávána s proměnou zeleného kokosového ořechu, který postupně dozraje. Každý z nás jistě už viděl kokosový ořech. Tento kokosový ořech nežli dozraje je však obalen velkou zelenou dužinou. Když je kokosový ořech ještě zelený, říká se mu v Bengálsku *dab*. Kokosový ořech který je zelený ještě není jedlý, ale zato má v sobě obrovské množství šťávy. V sezóně těchto *dabů* je vidět na ulicích a na cestách prodavače, kterým se říká *dab-vala*. Za rupii a půl vám tito prodavači připraví ten ořech k pití. Mačetou odseknou vrchní polovinu ořechu a udělají malý otvor, do kterého se potom dá stéblo se kterým se ta šťáva dá pít. Ti, kdo byli v Indii, vědí, že když se odsekne vrchní část toho *dabu*, toho kokosového ořechu, nelze nikde vidět nějaký náznak hnědého ořechu, který taky všichni známe. To je proto, že se jedná o ještě zelený kokosový ořech, ale časem začne ten ořech dozrávat a ta vnitřní schránka, ten vnitřní tvrdý ořech se začne uprostřed toho obrovského kokosu formovat. A postupně ta zelená část, která slouží jako obal ořechu, odpadne. Vyschne nebo se prostě nějakým způsobem odstraní.

V tomto přirovnání je naše současné tělo jako ten zelený obal ořechu. Ten, kdo je v *māyā*, je jako ten, kdo se ztotožňuje se schránkou, protože tehdy neexistuje (na začátku, když je ořech nezralý) rozdíl mezi ořechem a jeho schránkou. Zcela se ztotožňujeme s vnějším obalem, naším tělem. Když se však věnujeme zpívání Hare Kṛṣṇa pak se přirozeným způsobem začne projevovat rozdíl mezi duší a tělem. To znamená, když vnější schránka odpadne, zůstává duše úplně zakotvena ve své vlastní existenci. V určitém stádiu můžeme ten kokosový ořech, který má ještě zelený obal vzít do ruky a zatřást s ním a uvnitř uslyšíme zvuk toho ořechu. Oddaný ví velmi dobře, že ačkoliv má tělesnou schránku, je v podstatě duchovní duší. Je to také patrné, jestliže se blíže podíváme na oddaného, velmi rychle ucítíme přítomnost jeho duchovního vědomí. To je tedy lék na hmotnou nemoc, které se říká *māyā*. V tomto temném věku nám tento lék přinesla inkarnace Boha, jehož jméno je Gaurānga.

Śrī Caitanya Mahāprabhu je výsledkem spojení Rādhya a Kṛṣṇy. Śrīmatī Rādhārāṇī a Śrī Kṛṣṇa jednou seděli společně a Śrī Kṛṣṇa právě ukazoval Rādhārāṇī šperk, ve kterém bylo vidět

všechny Kṛṣṇovy inkarnace. Nakonec v tom šperku uzřela Śrī Caitanyu Mahāprabhua a velice překvapená řekla: ale tahle inkarnace vypadá velmi podobně jako já. Kṛṣṇa se tomu jen usmál.

Tato podoba, která spojuje Rādhu a Kṛṣṇu se zjevila právě v této Kali-yuze za účelem předání nejvyššího a nejlepšího léku. Každý z nás bychom měli být velmi šťastní, a když o této skutečnosti uvažujeme, dojdeme k závěru, že není důvodu proč bychom za jakýchkoliv okolností měli být nešťastní a truchlit. Stále bychom se měli kurýrovat tímto lékem a snažit se rozšiřovat toto učení Śrī Caitanyi Mahāprabhua všude.

Otázka: Kdo je Gadādhara prabhu a jestli existují nějaké textové podklady.

Odpověď: V *Caitanya-caritāmṛtē* je o něm zmínka jako śakti-tattva. Gadādhara je září, neboli odleskem Śrīmatī Rādhārāṇī. Śrī Bhaktivinoda Ṭhākura velice horlivě uctíval Gaura Gadādhara. V Jogapithu, to znamená tam kde se Caitanya Mahāprabhu zjevil, jsou božstva Śrī Bhaktivinoda Ṭhākura tedy Gauranga a Gadādhara. Ve svých krásných písních oslavuje Gaura-Gadādhara, které považuje za Rādhā-Kṛṣṇu. Ti, kdo jsou v naší *sampradāyi bhajananandī*, velice často uctívají Gaura-Gadādhara Ti, kdo jsou *ghostianandi* vesměs uctívají Gaura-Nitāye. Pokyny Gaura Nitāje zní rozdávat vědomí Boha, zatímco vědomí Gaura-Gadādhara je užívat si, nebo vlastně vychutnávat poměr mezi Rādhou a Kṛṣṇou.

Otázka: Je řečeno, že Śrī Caitanya Mahāprabhu má tři a půl důvěrných společníků a prabhu se tady ptá o koho se jedná v rámci té poloviny.

Odpověď: Jedná se o Mādhavī devī, která je sestrou jednoho z tří přímých a úplných společníků, který se jmenuje Sikhi Mahiti. Mādhavī devī je inkarnací Ananga manjāri a je jedna z nejdůvěrnějších gopīí. V srdci Mādhavī devī byly stále intimní neboli důvěrné zábavy Kṛṣṇy. Śrī Caitanya Mahāprabhu se velice rád a často sdružoval s těmito třemi a půl společníky (důvěrníky), neboť v jejich společnosti poslouchal velice rád recitace o zábavách Śrī Kṛṣṇy. Mādhavī devī je navenek v těle ženy. Vzhledem k sociálnímu zřízení musel Caitanya Mahāprabhu do určité míry omezit svůj kontakt s Mādhavī devī. A proto se o ní říká, že je polovinou důvěrného druha.

Hare Kṛṣṇa

Śrīla Prabhupāda ki jay!